

## Philomene et l'orphelin

Wúro wɔɔjɔɔná, nge waalúru bú, idée alééré umú waalúru yi né, naáru tánjaa yi.

Afobú tánjaa yi, bilé ge mééturi weení baaɖu yi sukúúli ɔ́j wánwɔlú yi né, idánjaa yi, a mééturi waajáa yi, asée baagú mééturi, a afobú waajáa yi, bángúu afobú ɖuɖɔ. Bugóni bujɔɔ né ge alééré ceení sɔsɔ: óo, ɖédéńba, tóm tuna ge wentí bilé.

Toovonúm baagu afobíya né, baadála uráa noódoozo, na mééturiwá ɖuɖɔ baagu né. Bilé ge a mééturi waalzí iriké nge waamá yi sukúúli ɖáń-daá bángúu yi. Amá a si ɔ́ań umá, wánmám we cééjemóo ge biɖée, a waamá we cééjemóo idalzí iriké budé. Amá a waaján ɔlɔ́ iriké ge waamá, aayí, bángúu yi. Óo, tóm tuna tɔ́jɔɔ káále, nge alééré umú ɔ́jaa wená liidee ge kazóo biɖekéena yéré-yéré. Nge wíre nakírɔ́ né ge alééré sɔsɔ: óo, tóm tuna a mózúmáa, módónyuú abaalú. Nge woobó ina suulébú naáru, suulébú umú, ńńunáa bíndalú wíre wendé sɔsɔ bákajaa ɖáázi bilé né, ilé wángajáadi ɖáázi né, bóndóm yi ge ibó ɔ́yá na umuná idée kpíná weená ɔ́wólée né; idée ɖáázi, idónboná mééturiwá.

Tóo, alééré waana afobú umú né, afobú umú ge si ɔ́wólée. Wíre wendé bɔ́ngbɔ́o lóóre si bobó bɔ́kɔ́gbɔ́o yi né, alééré umú, lóóre ge bóngɔ́gbɔ́onáa yi sukúúli-daá, a si beɖeená yi ɖuɖɔ, lóóre ge bóngbɔ́onáa yi káma ɔ́jɔɔ ɖóni.

Tóo, sooféeri wɔɔgóni si ikpóo yi ikpená né ge sɔsɔ: aayí, sinje umú ɔ́wená kpeleń, umú idéngberń sinje, a ɖaaníńa. Sukúúli bú suulébú waagurú si ɔ́ɖée né ge sɔsɔ aayí, ɔ́wɔo naaní, umú ina yi beń bɔ́wená kpeleń. Nge ilé ɔ́sɔ oo, a mójɔ́jɔ́o bángúu ma yoo. ńna ge alééré sɔsɔ a ndóóó, ménveerím majaa sɔsɔ nyóóó sɔsɔ nyóóówólée ma, bika meyéle baku nya, nge suulébú wɔɔjɔɔ. Budási né ge alééré sɔsɔ beń beɖée ɖáázi, nge afobú sɔsɔ a mána nya ɖééɖéé ɖáázi bángúu ma, nge alééré sɔsɔ a mána nya ɖíɖéɖéé ɖáázi, mónboɖé mevéeri sɔsɔ nyóóó sɔsɔ mána nya ɖíɖéé ɖáázi, bika meyéle baku nya, nge beɖée ɖáázi. Boobó ɖáázi né, afobú waajáa ɖáázi nge alééré sɔsɔ afobú ɔ́caa yi ɖáázi, nge ilé sɔsɔ a máájáa nya ɖáázi bángúu ma, nge sɔsɔ a ndácáa ma ɖáázi mónboɖé mevéeri sɔsɔ nyóóó sɔsɔ nyánjáadi ma ɖáázi, bika meyéle baku nya, nge afobú waajáa yi ɖáázi. Sáati wenkí si ɔ́caa yi ɖáázi bité né, aayí, wánɔ́gbírɔ́ ɖuɖɔ, aayí, nge ina yi boozúluki (booyóóozi alú na abaalú), aayí sáa kúm nge nabúru waaján busúu, nabúru waaján busúu.

Tóo, sáa kúm wúro tatúli, wíre wúro waagbírɔ́ ńńunáa ɖɔ́ si ɔ́súu sɔ́wú-daá né, waaján umɔ́ná alééré wónzɔ́o. Nge waagábɔ́sɔ, waagábɔ́sɔ né ge sɔsɔ: óo, médeé alééré ceení, le ge wooyú abaalú. Nge wúro weyéle boɖu só, boɖú só bosúluki uráa. Boozúluki uráa né ge sɔsɔ: médeé alééré, mááná aláamerí nakírɔ́ urɔ́zɔ́, bilé né, mózɔ́kée mana weení waalá yi biɖée tumére né. Ceení wánvaarí sɔsɔ báa móó ge baabá bobuuná bumóo, ceení sɔsɔ báa ɖoo móó, káma alééré umú idée kazóo waadála ge, ɔ́gazóo-daá naáru féyí ɖuɖɔ.

Aayí, nge bugóni bitási né, alééré wɔɔgóni, bánýaá aléere sɔsɔ Filoméeni. Zamóo wozúluki, nge alééré waayáa, nge waayáa afobú-dée yíɖe, nge mééturi waagálu, káma

waayáa né, buzaaná ilé idée yídẹ. Nge alééré sísti aayí, bidékée nyóó; waadási iyáa, nge buzaaná ceení-dée yídẹ, nge sísti aayí, bidékée nyóó. Bugóni bitási wánjáádi, wánjáádi, wánjáádi, wánjáa né, afobú tánjaa si itísi. Nge weebééh, ibeéna, ibeéna ñhínáa dọ ge wọgóni ikána yi, nge sísti beé yi, afobú weení mána yi ge bulá nabúru né nblé. Óo, nge tjaa wúro sísti ceení? Isi uñ, caá sísti aa, tóo, ñhíni ge si malá bú ceení, ceení tekée mángúu yi né, ceení, mós mángúu yi sómúu-daá ge, uñ, ceení sómúu-daá ge si magu yi.

Nge weevéeri yi sísti nyóó afobú, isi uñ, méndiríi nya nbó ngájaa zíiniwá-dée nyóózi, nyóózi nasúdoozo: kíkpédóó, kúfulumóó, kíseemóó ngógóná, a nyóógóná médée mudíre nblé nyáálá ma né. Nge waaján ulzi alééré dájana.

Tóo, alééré wónyúu amáana, liideé we tǝ, woogúu liideé budóo ibó uma daj, uma bisa bikpa. Nge afobú weedée fós lawúre, weedée fós lawúre. Woobó wángajáádi nyóózi suñ né, woobó itála dceli né, nebére-dée loko wónzoo, nge belé sísti biyáasi, nge sísti aayí, mójóó dọ né, mégée lsóo-dée bú ge; sísti biyáasi nge sísti aayí, nebére we bigajaarée we buwóró, mobó megélee belé naaní, nge sísti aayí, bánbá nlée dǝa, bánbá nlée dǝa. Tóo, woobó umooná ábóníha nekére kelé kowená nuvóre kúbónde, nge koolo de, kelé keeveeríná yi sísti: bo, a wenbá bawbawzi nya né, to sísti nyónbodé ngélee buwóró nba naaní, nge sísti bulá kazoo. Toovonúm waajmáti bilé idée. Nebére we belé babá bowená tuwú nakiri kúndúu bíya bándawúu nge kpálalayoo weedí kidée kutoluú né, kídándadúu. Nebére we bedée loko wawoo badándanáa lím bonyoo, nge weevéeri we sísti mínyóó míríha mídéndi cawó sónci. Nge ábóníha wawoo iféeri yi dudu sísti kpírúu-dúu naáru we, a nyóóbó ge weedézi nya itesiná, nkeféeri yi natiri, yele a weedézi nya ge weegégbená, a weegédésíná nya na nmoo nvéeri yi, nge isi tóo, bulá kazoo.

Tóo, woobó itála ñhínáa dọ né, wawooná zíiniwá bém bogoo riké, tindhéé fós, tindhéé uráa cáadi, kama uráa ge tngbáa tndawúu. Waadála umooná tugo né, nge ilé wawbawzi yi sísti ngbetii caarée na nya, sísti mózwólee zíini nyóózi nasúdoozo. Nge ábóníha sísti wenkí na wenkí, nge sísti kíkpédóó, kúfulumóó na kíseemóó, nge sísti: óo, biláa? Isi uñ.

Nge isi tóo, bulá kazoo, nge wawgbóo sawúre kúbónde dọ ikpoo yi ifu didézi. Woovu yi ñna né, bugóni bitási né zíiniwá weedée kisoó né, tidokóyúu kídím, bogóni batála né baaní urú-dée fowúti, nge baalára bamíti sísti urú we cé, bogoo sísti aayí, naáru féyi cé, mériké ge cé asée lsóo. Bánjáadi badana, nge isi aayí, igóni, weegbedi iyáa ceení sísti nyóó koni malzi nyíidi nyédee kujúu-daá. Wánlizi nyíidi ñhínáa dọ né, waaján unara nyoká kúfulumóó né, waaján ikpezí, ilé waagurú na kadaná, nge weejé yi kadaná kpáyí, weejé ábóni kadaná. Nnge sísti kéyi, ngbaalá nyééjé ma kadaná bilé, nge sísti: uñ, nyáánára médée nyoká né bunú ma ge. Nge sísti mówe mónqoozi sísti uráa nebére we bedée tuwú wáandúu bándawúu, amá sinje kulá bízi nasúdoozo ndó badándanáa kidée bíya botoo.

Nge sísti baasi nabúru geé, fáláláawu wenkí kiwe tuwú kum kugutoluú né, kúnáábilé bngbezi. A baanára fáláláawu bekpezí, nyánnáa tuwú kum ktbáazi bíya dúu. Weení weegbezi unyóózi né ilé waajmatiná bilé, nge bú afobú umó waajmáa tákaradǝ-daá.

Nge ábóní waayáa ceení, weegbedí unára nyóká kíkpédóo ikpezí dudu né, nge ulé waagurú na kadaná né ulé weejé yi. Nge sisi biyáási, nge kówo sisi uí, naáru we wéndęezí kpíruú né, sinje idándilí nńíní si ulá né. Nge sisi a ijoóo lóni, wónbodé ge a weedęézi naáru si icań itesiná ulé dọ né, wándalanáa ulé kpíruú ge bika ikpóo idée liideé ibó uma dọo wenbí izoolée né, nge kówo isi tóo, bulá kazóo; bika bú afobú umú ulé ıwe sówure-de wánnú, nge ulé waamáa. Tóo, nyóózi waalí nasíle, nge waadási unára kana toozo ńga ceení kujú-daá, kuseemóo nbilé, nge ulé sisi biyáási; nge sisi: uíń, bana bedée loko woozóo né búzi nasúdoozo ndọ bodónyúú kídée lím bonyóo. Nge sisi baasi nabúru geé, búureyóo wendé dıwe ńna né dınáábílé bńngbówúu yíka dọ bekpedí bókóti dọ bika balzí de. Tóo, bú afobú ceení waamáa biríńa bité.

Budási né ge zíniwá sisi aayí, dędée bukáata waazí, nyóósi wená dąa, dọo dąnbisi kisoó. Ábóní wooyúú nyóózi nasúdoozo sím. Tóo, nge beedęe, beedęe bité né ge ábóní waayáa yi, waalzí yi sówure-deezi, waalzí yi bité né ge sisi tóo, nyédée nyóózi wensí nyóóoolée si né beé si. Amá kpíruú-dúu, ménveerím nya, a nyóóbó, yele idęézi nya itesiná naaní, a nyéégizi wándalanáa nya kpíruú bika ulé ikpóo nyédée liideé ibó uma dọo. Igegeręe ge wooğóni itála né, kpíruú-dúu isi: óo lsoó-dée bú waadála, bélee ma, bélee ma. Nge afobú sisi: aayí, dęezi ma ndesiná na mevéeri nya faawú, weedęézi itesiná né ge sisi: tóo, nyédée kpíruú nyéndęezi bilé né isi uí, ńńunáa nyéedęézi ma ndesiná bilé né isi uí, a naáru wooğóni ge si ndęézi yi kpoo kpíruú ndalaná ulé bika ngbóo nyédée liideé nma dọo; umú wánlí né nbilé. Nge óo, bulá ulé niini, toovonú nge ulé waajáa liideé ulé ikanyúu yi, nge ulé waajáa lóore ulé ikéjele yi, icaa mıludu ikéjele yi. Afáa, wooğógboo nıbáawu, wooğóni itála bana bojọ, tuwú-dınáa-jọ isi mínyóó biyáási, nge belé sisi: óo, lsoó-dée bú waadála, nge belé sisi biyáási, nge isi uí, mídée fáláláawu wenkí kıwe mídée tuwú kutoluú né, isi uí, kınáábílé mínnarú ikpezí dọndọ, a míıgbézi kı mínnáa nńíní kídée bíya si ıbáazi dọu bındọo né, bika mínyúú míndówúu. Toovonúm baanára bekpezí né, tuwú waabáazi bíya dọu bındọo bınzalú. Nge belé baagányúu yi liideé, nge weegézélí ikágurú. Wooğóni itála loko-dınáa-jọ né, weedéfeeri belé bilé sisi: aayí, yíka ge míngbedú ikpóo ılızi búure dına bika iyuú lím. Toovonúm boogóti né baana bilé, nge belé baagányúu yi liideé dudu.

Tóo, wooğóni itála ńńunáa dọ né, bńnlám nyazi búzi nasúdoozo nbilé idée dęe-daá.

Tóo, wooğóni itála ńńunáa dọ né, bńnlórú bú, aléere ulé ijoóo idọkeená bú bisa-daá ńnaamú ıwe wánmuuzınáa yi sisi njaa weedęe fóo. Nge afobú waaján itála né, nge waayáa: Filoméeni, Filoméeni né, aléere waadu ngbamú wénwelesi, waadási ıyáa né ge héyi, waaján ikáná yi né, waaján ikuná bú ikádali né, bú waagálu ısóódaá né, ade kpéyi bú waazí. Bacán bọdọki dąmá bakpa idatılı sisi bú waazála, bulá yi niini kujú-daá. Waadála ńńunáa dọ né ge wooóózi yi sisi nyóógóyúu nyédée kpıná amú? Nge waalzí nyóózi ıwılı yi, nge isi tóo, bilé né bú ní, mányi isi máání nyánmuuzınáa bú dọ ge, bú we lé. Beebée né, badánnáa bú, beegédi ade né bú wánzím; alú waagurú si iwíi né ge afobú sisi: aayí, umú idée weezuú ge waamu, boogbóo bú boboná bebí. Kiivé né ge ıraa

woozúluki, boḍu só; wúro waajáŋ una yi né, ilé unyi sisi minísitiri naáru ge, ilé waanyuú ikurú idée kpelé-daá, waanyuú ikurú idée kpelé-daá, nge sisi: aayí, baabá cɔɔ. Nge sisi baabá ndatulí ma ge..., nge sisi biyáási, nyóó ge weení. Nge sisi mósó ge weení nyóó dó sisi móbo magájaa zíníwá nyóózi né, manáábílé. Óo, nyánáá dǎ? Nyánáá dǎ?

Nge isi tó, bulá kazó, aayí, ína yi beezé, beezé bité né ge ilé sisi bilé né nyóógóyúu si? Nge isi uŋ, nge wɔɔgbóo iwíli yi. Nge wúro sisi: wenbí ñhínáa móózúluki zamóo ge nyóómóo ndé né, asée bilé ge madási mozúluki zamóo naaní na nmóo ngbóo njéle ma. Toovonúm, nge woodu só iráa ikóni bosúluki, nge wɔɔgbóo nyóózi suń iwíli yi. Waawíli yi né ge sisi: tó, ndéelú nbulé háli sinje háli ceré. Nna ge mudíre waabaazíná lám, wúro aléere íjaa tabísi ilá nɔwéya nakiri, ñnaamú kum ge baajáŋ beǎézi sisi idée wéendi tíŋa nbulé, ilé waajáŋ iyuú alú nbulé budé, idée mudíre nbulé yoo waalá né, nyóózi wensí umó weebelí yi ibó ikájaa né, bináábílé, idée mudíre nbulé. Médée faawíu tíŋa nbulé.